Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2025–2026

32 317 JBZ-Raad

Nr. 1022

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 7 augustus 2026

De vaste commissie voor Asiel en Migratie heeft een aantal vragen en opmerkingen voorgelegd aan de Minister van Asiel en Migratie over de brief van 3 augustus 2026 inzake de Nederlandse reactie op situatie bij Ceuta op 30 en 31 juli jl en de Geannoteerde Agenda Informele JBZ-raad op 4 augustus 2026 (Kamerstuk 32 317–1020).

De vragen en opmerkingen zijn op 3 augustus 2026 aan de Minister van Asiel en Migratie voorgelegd. Bij brief van 7 augustus zijn de vragen beantwoord.

De voorzitter van de commissie,
De Groot

De griffier van de commissie,
Burger

kst-32317-1022
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2026

Inhoud

I	Vragen en opmerkingen uit de fracties	2
	Inbreng van de leden van de VVD-fractie	2
	Inbreng van de leden van de PVV-fractie	4
	Inbreng van de leden van de BBB-fractie	5
	Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie	13
II	Reactie van de Minister van Asiel en Migratie	2

I Vragen en opmerkingen uit de fracties

II Reactie van de Minister van Asiel en Migratie

Inbreng van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief die dient als reactie op de bestorming van Ceuta door minimaal 50.000 illegale migranten. Deze leden willen de Minister bedanken voor de snelle reactie op deze zeer zorgwekkende situatie. Naar aanleiding van deze reactie en de ingelaste informele JBZ-raad hebben voornoemde leden nog enkele vragen.

De leden van de VVD-fractie constateren dat het kabinet de constructieve opstelling van Marokko m.b.t. het terugnemen van deze illegale migranten verwelkomt. Desalniettemin blijft het op dit moment onduidelijk welke rol de Marokkaanse autoriteiten wel of niet hebben gespeeld bij het ontstaan van deze bestorming, dan wel of zij bewust of onbewust stappen niet hebben gezet die deze bestorming hadden kunnen voorkomen. Is de Minister bereid om tijdens de JBZ-raad als onderdeel van de reeds aangekondigde inzet op het onderzoeken van de oorzaak van deze bestorming ook de eventuele rol van de Marokkaanse autoriteiten mee te nemen?

Antwoord

Het kabinet heeft tijdens de informele JBZ-raad de Europese Commissie en de relevante EU-agentschappen verzocht om samen met Spanje te onderzoeken hoe de situatie bij Ceuta heeft kunnen ontstaan. Hen is gevraagd hierin in ieder geval de oorzaken, inclusief de mogelijke rol van sociale media, tekortkomingen aan de Spaanse buitengrens en andere factoren waaronder de rol van betrokken landen, mee te nemen. Het kabinet blijft hierop aandringen en verzoekt de Europese Commissie en de agentschappen te rapporteren in de gebruikelijke gremia; in het bijzonder voor de JBZ-Raad van 1 oktober en Europese Raad van 15–16 oktober aanstaande.

Het kabinet ziet dat Marokko constructief heeft meegewerkt aan de terugkeer van vertrekplichtige vreemdelingen en Spanje heeft ondersteund in het tegengaan van verdere irreguliere migratie.

De leden van de VVD-fractie merken voorts op dat het kabinet zal blijven inzetten op «innovatieve oplossingen» om de kans op dit soort bestormingen in de toekomst te minimaliseren. Eén van de meest belovende innovatieve oplossingen is hierbij volgens deze leden het zogenaamde veilige derdelandenconcept. Via dit concept kunnen asielaanvragen van asielzoekers onder andere niet-ontvankelijk worden verklaard als er een overeenkomst bestaat met een derde land over de toelating van asielzoekers. Deelt de Minister de opvatting dat een grootschalige operationali-

sering van het veilige derdelandenconcept dit soort massale bestormingen in de toekomst kan voorkomen? Wat is in dat kader de status van de uitvoering van de motie van de leden Becker en Ellian (Kamerstuk 21 501–20, nr. 2417) om in onderhandelingen met landen buiten Europa in te zetten op het veilige derdelandenconcept?

Antwoord

De langetermijnvisie van het kabinet is erop gericht dat asielaanvragen buiten Europa kunnen worden ingediend en afgehandeld. Dit moet eraan bijdragen dat het wrede verdienmodel van mensensmokkelaars doorbroken wordt en irreguliere migratiebewegingen richting de EU worden tegengegaan. Het kabinet zet zich daarom in voor het verder brengen en operationaliseren van innovatieve oplossingen. Onderdeel hiervan is, in lijn met de motie Becker en Elian[1], de operationalisering van het veilig derde land concept. Nederland is daarom onderdeel van een Europese kopgroep met Denemarken, Malta en Zweden die de operationalisering van het veilig derde landconcept verkent.

De leden van de VVD-fractie hebben de afgelopen dagen met interesse kennisgenomen van de reactie van andere Schengenlanden vis-à-vis Spanje. Onder andere Italië zou opnieuw Schengengrenscontroles hebben ingesteld vis-à-vis Spanje, en ook Frankrijk zou extra grenscontroles aan haar zuidgrens hebben ingesteld. Kan de Minister een overzicht geven van de maatregelen die andere Schengenlanden tot dusver hebben genomen? Hoe apprecieert de Minister deze maatregelen?

Antwoord

Frankrijk heeft aangekondigd de reeds heringevoerde binnengrenscontroles op grond van artikel 25 Schengengrenscode met Spanje verder te versterken en heeft steun aangeboden aan de Spaanse autoriteiten. Italië heeft een officiële notificatie gedeeld voor de introductie van tijdelijke herinvoering van binnengrenscontroles tot 1 september, specifiek gericht op de lucht- en zeegrenzen van Spanje. Italië heeft hierbij aangegeven selectieve en gerichte controles uit te voeren. Lidstaten gaan zelf over hun eigen grensbeheer binnen de grenzen die het Unierecht daaraan stelt.

Tot slot verwelkomen de leden van de VVD-fractie de inzet van het kabinet om alle illegale migranten die mogelijk via Ceuta naar Nederland zullen komen over te dragen aan Spanje. Is de Minister bereid te bevestigen dat hij al het mogelijke zal doen om te voorkomen dat deze illegale migranten naar Nederland zullen komen en om wat voor reden dan ook aanspraak zullen maken op een verblijfsvergunning asiel, dan wel op een ander type verblijfsvergunning?

Antwoord

Het overgrote deel van de irreguliere migranten is al teruggekeerd naar Marokko. Echter is het noodzakelijk dat Spanje haar inzet op het terug laten keren van de resterende irreguliere vreemdelingen blijft continueren. Dit heeft het kabinet tijdens de informele JBZ-Raad duidelijk gemaakt. Spanje heeft, tijdens de informele JBZ-raad, bevestigd dat zij dit zal doen. Het kabinet blijft hier aandacht voor vragen.

[1] Kamerstuk 21 501–20, nr. 2417

Doordat doorreizen vanuit Ceuta enkel gecontroleerd kan, is de kans op ongeregistreerde doorreis nihil. Spanje heeft opnieuw bevestigd, ondersteund door Frontex, dat er tot op heden geen irreguliere zijn doorgereisd vanuit Ceuta naar het vaste land van Spanje of andere lidstaten in het Schengengebied.

Verder zal het kabinet asielzoekers die worden aangetroffen en zijn aangekomen in Ceuta overdragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert. Deze personen hebben in dat geval geen recht op een verblijfsvergunning in Nederland.

Inbreng van de leden van de PVV-fractie

De leden van de PVV-fractie vragen of de Minister, gelet op de Marokkaanse invasie in Ceuta, bereid is direct de Nederlandse grenzen te sluiten voor alle asielprofiteurs en een totale asielstop in te voeren. Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Het overgrote deel van de irreguliere migranten is al teruggekeerd. Echter blijft noodzakelijk dat Spanje haar inzet op het terug laten keren van de resterende irreguliere migranten blijft continueren. Dit heeft het kabinet tijdens de informele JBZ-Raad duidelijk gemaakt. Spanje heeft, tijdens de informele JBZ-Raad, bevestigd dat zij dit zal doen. Het kabinet blijft hier aandacht voor vragen.

Doordat doorreizen vanuit Ceuta enkel gecontroleerd kan, is de kans op ongeregistreerde doorreis nihil. Spanje heeft opnieuw bevestigd, ondersteund door Frontex, dat er tot op heden geen irreguliere migranten zijn doorgereisd vanuit Ceuta naar het vaste land van Spanje of andere lidstaten in het Schengengebied. Tegelijkertijd is het is evident de Nederland haar eigen grenzen bewaakt. In Nederland voert de Koninklijke Marechaussee (KMar) in het kader van het Mobiel Toezicht Veiligheid – en op dit moment in het kader van de tijdelijke herinvoering van de binnengrenscontroles op grond van artikel 25 Schengengrenscode – informatie- en risicogestuurde controles uit op inkomende intra-Schengenvluchten en treinen en op wegen en vaarwegen in de binnengrensstreek met België en Duitsland. De inzet van deze controles gebeurt op basis van informatie ten aanzien van risico's op illegale migratie en mensensmokkel. Indien informatie voortkomend uit de situatie in Spanje hier aanleiding toe geeft, zal de KMar de inzet in het kader van het binnengrenstoezicht hierop richten. De situatie zoals in bovenstaande antwoorden is toegelicht geeft geen aanleiding om de tijdelijke maatregel van binnengrenscontroles te verlengen. Dat is voor nu nog niet het geval. Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert.

Inbreng van de leden van de BBB-fractie

De leden van de BBB-fractie hebben met interesse kennisgenomen van onder andere de brief van het kabinet van 3 augustus 2026 betreffende «De Nederlandse reactie op situatie bij Ceuta op 30 en 31 juli jl. en de Geannoteerde Agenda Informele JBZ-raad op 4 augustus 2026». Zij hebben daarover een aantal vragen.

De leden van de BBB-fractie lezen in de brief: «Doorreizen vanuit Ceuta naar de rest van Schengen gaat daarom enkel gecontroleerd.» Kan de Minister aangeven wat er verstaan wordt onder «gecontroleerd» en hoe wordt gegarandeerd dat ze niet de Marokkaanse nationaliteit hebben en alsnog worden doorgelaten?

Antwoord

Migranten kunnen vanuit Ceuta niet zonder meer doorreizen naar het vasteland. Met het toetreden van Spanje tot de Europese Unie zijn er in 1991 aparte afspraken gemaakt over de geldende Schengenregels in Ceuta en Melilla. Deze afspraken zijn opnieuw bevestigd in artikel 41 van de Schengengrenscode en houden in dat vanuit Ceuta en Melilla niet ongecontroleerd doorgereisd kan worden naar het Spaanse vasteland of andere Schengenlanden. Dit geldt voor alle zee- en luchtverbindingen die vertrekken vanuit Ceuta en Melilla naar het Europese vasteland. Doordat doorreizen vanuit Ceuta enkel gecontroleerd kan, is de kans op ongeregistreerde doorreis nihil. Spanje heeft opnieuw bevestigd, ondersteund door Frontex, dat er tot op heden geen irreguliere migranten zijn doorgereisd vanuit Ceuta naar het vaste land van Spanje of andere lidstaten in het Schengengebied. Het kabinet blijft het nauwlettend volgen en heeft ook aan Frontex gevraagd te monitoren.

De leden van de BBB-fractie lezen in de brief: «Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta.»

De leden van de BBB-fractie lezen in de brief: «Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta.» Hoe verhoudt zich dat tot de eerdergenoemde passage over controle? Vertrouwt ook de Minister er niet op dat er toch mensen uit Ceuta naar Nederland onderweg zijn of gaan zijn?

Antwoord

Zoals hierboven aangegeven is de kans van ongeregistreerd doorreizen van Ceuta naar het vaste land van Spanje of andere Schengenlanden nihil. Er zijn daar ook geen aanwijzingen voor dat dat toch zou gebeuren. Daarnaast is het overgrote deel van de irreguliere migranten al teruggekeerd. Het blijft noodzakelijk dat Spanje haar inzet op het terug laten keren van de resterende irreguliere migranten blijft continueren. Dit heeft het kabinet tijdens de informele JBZ-Raad duidelijk gemaakt. Spanje heeft, tijdens de informele JBZ-Raad, bevestigd dat zij dit zal doen. Het kabinet blijft hier aandacht voor vragen. Er bestaat altijd de

mogelijkheid dat er toch irreguliere migranten asiel bij Spanje aanvragen. In dit geval zou de mogelijkheid kunnen bestaan dat zij daarna doorreizen naar andere EU Lidstaten. Het kabinet monitort dit nauw en heeft ook aan de Commissie gevraagd dit te doen.

De leden van de BBB-fractie lezen in de brief dat u «...op vrijdagochtend 31 juli jl. direct contact heeft opgenomen met de Minister van Buitenlandse Zaken van Spanje, Minister van Buitenlandse Zaken van Marokko en de Eurocommissaris van Binnenlandse Zaken en hen hebt opgeroepen tot snel en effectief optreden en, waar nodig, een gecoördineerde EU-aanpak.» Kan de Minister aangeven wat de antwoorden hierop van Spanje, Marokko en de Eurocommissaris waren en welke concrete acties zijn toegezegd?

Antwoord

Zoals bekend heeft het kabinet in de contacten de noodzaak tot snel en accuraat handelen benadrukt, en de Europese Commissie opgeroepen om snel ondersteuning te bieden en te komen tot een gecoördineerde EU-aanpak om de buitengrens te versterken en de migranten te laten terugkeren. De reacties op de Nederlandse berichten betreft diplomatieke communicatie, dit kan niet openbaar gemaakt worden.

De leden van de BBB-fractie lezen in de brief ook: «....is de situatie in Ceuta een ongekende schending van de integriteit van de buitengrens van Europa en alles moet erop gericht zijn om dat te voorkomen.» Kan de Minister aangeven wat de reden was, zeker gezien de ongekende situatie, dat de Minister-President toch twee dagen wachtte met een reactie op de ontwikkelingen en we nog steeds niet goed weten wat de situatie ter plekke is? Er circuleren namelijk ook meerdere beelden van nog duizenden Marokkanen in Ceuta en zelfs van groepen die via een Spaans treinstation verder Europa in lijken te reizen. Heeft de Minister zelf ook waarnemers gestuurd om de situatie ter plaatse te observeren en te beoordelen. En zo nee waarom niet, en zo ja, wat zijn hun bevindingen?

Antwoord

Het kabinet heeft direct actie ondernomen en heeft onder andere op vrijdag 31 juli jl. contact opgenomen met Spanje, Marokko en de Europese Commissie. Nederland heeft geen bilaterale waarnemers gestuurd en is dat ook niet voornemens. Het kabinet zal, samen met andere gelijkgezinden lidstaten, blijven aandringen op nauwe monitoring door Frontex.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister ook of het klopt dat de Spaanse premier Sánchez, of iemand anders van de Spaanse regering, heeft aangegeven dat 7.000 minderjarigen uit Ceuta welkom zijn in Spanje en dus in de EU? Zo ja, hoe zich dit verhoudt tot het zojuist afgesloten EU Asiel- en Migratiepact? Waarom zouden ze niet gewoon met hun ouders kunnen terugkeren? Hoe wenselijk is het dat wij als EU kansarme asielzoekers opnemen, terwijl deze hier normaal geen verblijfsvergunning zouden krijgen omdat Marokko een veilig land is? En wat dit betekent voor de druk op de asielketen?

Antwoord

Het overgrote gedeelte van de irreguliere migranten is weer teruggekeerd naar Marokko. Er is op dit moment geen informatie beschikbaar waaruit blijkt dat Marokkaanse (niet-begeleide) minderjarige vreemdelingen naar aanleiding van recente ontwikkelingen zijn opgenomen in een procedure dan wel zijn overgeplaatst naar andere autonome regio's. Het kabinet heeft duidelijk gemaakt, onder andere tijdens de informele JBZ-Raad van 4 augustus jl., dat Spanje alles op alles blijft zetten om ook de nog niet teruggekeerde irreguliere migranten terug te laten keren naar Marokko en de buitengrens verder te versterken zodat er geen aanzuigende werking ontstaat voor anderen die ook irregulier naar Spanje willen komen.

Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op het asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister hoe de leeftijd van de Marokkanen die Ceuta zijn binnengevallen wordt gecontroleerd. Sánchez heeft het immers over minderjarigen. Aan welke leeftijden moeten wij dan denken? En weet de Minister of deze mensen een strafblad hebben? Van in ieder geval één persoon is namelijk bekend dat hij in Nederland een straf had moeten uitzitten.

Antwoord

Lidstaten zijn ingevolge de Screeningsverordening gehouden een screening uit te voeren ten aanzien van vreemdelingen die de Europese buitengrens irregulier hebben overschreden. Dit proces bestaat onder meer uit identificatie, een gezondheids- en kwetsbaarheidsscreening en een veiligheidscontrole. Ook wordt bij een screeningsprocedure een openbare orde toets uitgevoerd middels een check in de nationale en Europese databanken. Het kabinet heeft geen informatie over de uitkomst van de screeningsprocedure in Spanje. De identiteit, waaronder de leeftijd, wordt vastgesteld op basis van identiteitsdocumenten, verklaringen van de vreemdeling en biometrie. Bij minderjarigen gaat het om personen jonger dan 18 jaar. Bij twijfel over de minderjarigheid kan de screeningsautoriteit overgaan tot een leeftijdsbeoordeling, die onderdeel zal zijn van de leeftijdsbeoordeling in de passende procedure volgend op de screening (asiel of terugkeer). De screening mag worden onderbroken indien de vreemdeling het grondgebied van de lidstaten verlaat om naar zijn land van oorsprong of land van verblijf of naar een ander derde land te gaan waarnaar hij vrijwillig wenst terug te keren en zijn terugkeer is toegelaten.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister of hij bereid is om samen met andere lidstaten alles op alles te zetten om ervoor te zorgen dat Marokkanen die naar Ceuta zijn gekomen niet via Spanje toch toegang krijgen tot de EU. Zo ja, wat is de Nederlandse inzet daarop?

Antwoord

Ja, Nederland heeft tijdens de informele JBZ-Raad duidelijk gemaakt dat Spanje alles op alles moet zetten om ook de nog niet teruggekeerde irreguliere migranten terug te laten keren. Spanje heeft tijdens de JBZ-raad bevestigd dat zij dit zal doen. Het kabinet blijft hier aandacht voor vragen.

Verder geldt dat doordat doorreizen vanuit Ceuta enkel gecontroleerd kan, is de kans op ongeregistreerde doorreis nihil. Spanje heeft opnieuw bevestigd, ondersteund door Frontex, dat er tot op heden geen irreguliere migranten zijn doorgereisd vanuit Ceuta naar het vaste land van Spanje of andere lidstaten in het Schengengebied.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister hoe hij samen met de lidstaten de veiligheid van de Spaanse ingezetenen van Ceuta gaat garanderen en hoe gaat hij er samen met de andere lidstaten voor gaat dat een invasie zoals afgelopen week nooit meer zal voorkomen.

Antwoord

Het kabinet benadrukt dat het cruciaal is dat Spanje, in samenwerking met Marokko en ondersteund door de Europese Commissie, beziet hoe de buitengrens bij Ceuta versterkt kan worden en hoe dit in de toekomst voorkomen kan worden. Ook is het kabinet van mening dat het – met het oog op het voorkomen van een vergelijkbare plotselinge toestroom van irreguliere migranten voor de toekomst- nodig is om beter in beeld te brengen hoe deze situatie bij Ceuta heeft kunnen ontstaan. Nederland heeft de Europese Commissie en de relevante EU-agentschappen verzocht dit samen met Spanje te onderzoeken. Hen is gevraagd hierin in ieder geval de oorzaken, inclusief de rol van mensensmokkelaars en tekortkomingen aan de Spaanse buitengrens, mee te nemen. Hoe sociale media in dit verband zijn gebruikt, is ook een belangrijk aandachtspunt. Ook het verder ontwikkelen van een vroegtijdig waarschuwingssysteem is hierbij cruciaal. Het kabinet blijft hierop aandringen en verzoekt de Europese Commissie en de agentschappen te rapporteren in de gebruikelijke gremia; in het bijzonder voor de JBZ-Raad van 1 oktober en Europese Raad van 15–16 oktober aanstaande.

Nog belangrijker is wat we als EU gaan doen om ons weerbaarder te maken tegen dergelijke situaties. De EU-lidstaten en de Europese Commissie waren tijdens de informele JBZ-Raad onverdeeld over het oordeel dat we lessen moeten trekken uit deze gebeurtenissen. We moeten als EU ons asiel-, migratie- en grenssysteem verder versterken en de instrumenten benutten en verder ontwikkelen om adequaat te kunnen reageren. Het verbeteren van het interne EU-systeem is daarin net zo belangrijk als de samenwerking met derde landen. Onmisbaar is daarbij de volledige en goede implementatie van het Pact, inclusief overdrachten onder de Asiel en Migratiebeheer Verordening. Ook blijft het kabinet zich actief inzetten voor een gecoördineerde EU-aanpak om irreguliere migratie, mensensmokkel en instrumentalisering van migranten tegen te gaan. Hiervoor is ook een sterke roep onder EU-lidstaten. Er zijn concrete stappen nodig om onder andere de Schengengovernance te verstevigen door het transparant maken en open bespreken van de tekortkomingen

tijdens de Schengenraad, en het operationaliseren van innovatieve oplossingen waaronder de terugkeerhub en het veilig derde land concept. Het kabinet zal zich richting de JBZ-Raad van 1 oktober en de Europese Raad van 15–16 oktober inzetten voor een heldere en EU gecoördineerde weg voorwaarts op deze punten. Uw Kamer wordt in aanloop naar de JBZ van 1 oktober a.s. en de ER van 15 en 16 oktober a.s. hierover geïnformeerd.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister hoe hij de pogingen van Commissievoorzitter Von der Leyen beoordeelt om in een brief de positie van premier Sánchez te steunen en de falende grensbewaking door de Spaanse socialistische regering te bagatelliseren, terwijl 22 EU-leiders (waaronder Italië) juist kritiek uitten op het Spaanse beleid als aantrekkingsfactor.
Kan de Minister dit tijdens de JBZ-Raad van 4 augustus expliciet aan de orde stellen en aandringen op een kritische, gezamenlijke Europese lijn in plaats van de Spaanse tekortkomingen te verdoezelen?

Antwoord

Zie beantwoording hierboven.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister welke gevolgen de Ceuta-crisis heeft volgens het Nederlandse minderheidskabinet voor de asielketen en de gemeenten. Welke aanvullende maatregelen neemt of overweegt de Minister om extra druk op de Nederlandse asielopvang en gemeenten te voorkomen? Is de Minister bereid de heldere kritische positie van Italië (onder leiding van premier Meloni) en andere lidstaten die grenscontroles hebben heringevoerd, te omarmen en te volgen, inclusief ten aanzien van de positie van Spanje in het Schengengebied, en dit tijdens de JBZ-Raad van 4 augustus actief te bepleiten?

Antwoord

Zie bovenstaande antwoorden. Verdere maatregelen zijn nu niet aan de orde omdat het Schengengebied niet geschonden lijkt en de kans op ongeregistreerd doorreizen vanuit Ceuta nihil is.

Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op ons asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert.

Deelt de Minister de opvatting dat het eerdere generale pardon/reguliere regularisatie van meer dan een half miljoen (en volgens recente cijfers mogelijk ruim een miljoen) illegale migranten door de socialistische Sánchez-regering een belangrijke aantrekkingsfactor vormde die mede aan deze Ceuta-crisis heeft bijgedragen? Zal de Minister dit standpunt tijdens de JBZ-Raad inbrengen en aandringen op maatregelen die dergelijke nationale regularisaties ontmoedigen of neutraliseren in het belang van de integriteit van Schengen?

Antwoord

In de brief die Nederland op zaterdagochtend 1 augustus jl. heeft verstuurd samen met 21 andere lidstaten[2] aan de Europese Commissie, is benoemd dat de recente uitspraak van het Spaanse Hooggerechtshof en grootschalige regularisaties als aanzuigende factor kunnen werken. Welke effect deze ontwikkelingen precies hebben gehad is moeilijk te kwantificeren. Nederland heeft in de informele JBZ-Raad gevraagd om een onderzoek naar de oorzaken en de tekortkomingen uitgevoerd door de Europese Commissie om hierover meer helderheid te krijgen. Het kabinet blijft hierop aandringen en verzoekt de Europese Commissie en de agentschappen te rapporteren in de gebruikelijke gremia; in het bijzonder voor de JBZ-Raad van 1 oktober en Europese Raad van 15–16 oktober aanstaande.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister hoe het staat het met de uitvoering van terugkeercentra/return hubs en de volledige tenuitvoerlegging van alle mogelijkheden van de recent aangenomen EU-terugkeerverordening (de EU-uitzetwet), waarvan BBB in het Europees Parlement groot voorstander is en waaraan BBB in de EU actief heeft meegewerkt. Welke stappen zet Nederland concreet richting asielprocedures en opvang in veilige derde landen buiten de EU, en zal de Minister tijdens de JBZ-Raad van 4 augustus aandringen op versnelling hiervan als antwoord op crises zoals in Ceuta?

Antwoord

Nederland werkt in de kopgroep samen met andere lidstaten om een terugkeerhub te operationaliseren. In de kopgroep wordt gesproken over mogelijke partnerlanden, en op welke manier een terugkeerhub onderdeel kan zijn van een brede, wederkerige samenwerking. Daarnaast wordt overlegd over de mogelijke modaliteiten voor de inrichting van een hub. Ook heeft de kopgroep verkennende gesprekken met mogelijke partnerlanden. De precieze invulling van een terugkeerhub is uiteraard mede-afhankelijk van partnerlanden. Het is belangrijk dat dit proces zorgvuldig, en vertrouwelijk wordt vormgegeven.

Daarnaast is Nederland onderdeel van een andere Europese kopgroep met Denemarken, Malta en Zweden die de operationalisering van het veilig derde landconcept verkent. Uw Kamer wordt over de voortgang verder geïnformeerd tijdens de vertrouwelijke technische briefing van 10 september aanstaande

Hoe beoordeelt de Minister de rol van Marokko in deze crisis? Steunt het kabinet eventuele sancties of andere maatregelen tegen Marokko indien blijkt dat de crisis bewust is veroorzaakt of toegelaten (bijvoorbeeld als pressiemiddel of wraak voor een staatsbezoek aan Algerije), analoog aan de Ceuta-crisis van 2021 die volgde op de medische behandeling van de president van de Westelijke Sahara? Zal de Minister dit onderwerp agenderen tijdens de JBZ-Raad?

[2] De brief werd getekend door: België, Bulgarije, Cyprus, Denenmarken, Duitsland, Estland, Finland, Griekenland, Hongarije, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Zweden

Antwoord

Het kabinet ziet dat Marokko constructief heeft meegewerkt aan de terugkeer van vertrekplichtige vreemdelingen en in nauwe samenwerking met Spanje ondersteund bij het tegengaan van verdere irreguliere bewegingen. Het kabinet heeft de Europese Commissie en de relevante EU-agentschappen opgeroepen tot het onderzoeken van de oorzaken. In dat onderzoek zouden alle relevante aspecten moeten worden meegenomen. Het kabinet blijft hierop aandringen en verzoekt de Europese Commissie en de agentschappen te rapporteren in de gebruikelijke gremia; in het bijzonder voor de JBZ-Raad van 1 oktober en Europese Raad van 15–16 oktober aanstaande.

De leden vragen of de Minister het treurige feit ter sprake wil brengen dat, ondanks de eis van de Europese fractie van BBB (ECR) tot een spoeddebat in het Europees Parlement en terugkeer uit het reces, de grote fracties (waaronder de christendemocraten/EVP) een debat over Ceuta hebben uitgesteld tot medio september. Is de Minister desondanks bereid aan te dringen op maximale Europese politieke en parlementaire aandacht – nationaal en Europees – ter voorkoming van nieuwe migratiecrises en bestormingen van de EU-buitengrenzen, en dit te koppelen aan de uitkomsten van de JBZ-Raad van 4 augustus?

Antwoord

Het Europees Parlement gaat over haar eigen agenda. Hier kan het kabinet geen uitspraken over doen.

Nederland verwelkomt wel de discussie die heeft plaatsgevonden tijdens de ingelaste informele JBZ-Raad van 4 augustus jl. Het kabinet zal zich richting de JBZ-Raad van 1 oktober en de Europese Raad van 15–16 oktober inzetten voor een heldere en EU gecoördineerde weg voorwaarts op deze punten. Uw Kamer wordt in aanloop naar de JBZ van 1 oktober a.s. en de ER van 15 en 16 oktober a.s. hierover geïnformeerd.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister de Kamer toe te zeggen zo spoedig mogelijk, en in ieder geval voorafgaand aan of direct na de JBZ-Raad van 4 augustus, te informeren over de Nederlandse inzet, de besproken maatregelen (inclusief grenscontroles, terugkeer en de positie van Spanje in Schengen) en de resultaten, zodat de Kamer haar controlerende taak adequaat kan uitoefenen.

Antwoord

De Kamer is voorafgaand aan de informele informele JBZ-Raad geïnformeerd over de agenda en de Nederlandse inzet middels een geannoteerde agenda. Tevens ontvangt uw Kamer het verslag van hetgeen besproken is tijdens deze informele JBZ-Raad gelijktijdig met deze beantwoording.

De leden van de BBB-fractie vragen de Minister of hij bekend is met de kritiek – ook van BBB-Europarlementariër Sander Smit en de ECR-fractie – dat het EU-Asiel- en Migratiepact (in werking sinds juni 2026) al ontoereikend is gebleken om crises zoals de bestorming van Ceuta te voorkomen of adequaat te beheersen, omdat het te veel beheert in plaats van de instroom structureel stopt, de buitengrenzen nog onvoldoende verdedigt en versterkt en nog te weinig garanties biedt tegen doorreizen naar landen als Nederland. Deelt de Minister de zorg dat het solidariteits-

en relocatiemechanisme (de verkapte Europese spreidingswet) onevenredige druk kan leggen op sociaaleconomisch aantrekkelijke lidstaten als Nederland, terwijl frontlijnlanden zoals socialistisch Spanje hun verantwoordelijkheid onvoldoende nemen? Zal de Minister tijdens de JBZ-Raad van 4 augustus aandringen op een kritische evaluatie van deze tekortkomingen en op verdere versterking van de externe dimensie, zonder de positieve elementen van de EU-terugkeerverordening (waarvan voornoemde leden groot voorstander zijn) te verzwakken?

Antwoord

Het kabinet onderschrijft opnieuw dat de gebeurtenissen in Ceuta onacceptabel, zeer onwenselijk en uitzonderlijk zijn. Spanje heeft, in samenwerking met Marokko, de terugkeer van het overgrote deel van de migranten bewerkstelligd en nieuwe aankomsten door de grens te versterken gestopt. Het kabinet verwelkomt dit en benadrukt dat het versterken van de buitengrens en de grootschalige terugkeer de enige correcte response was gegeven de situatie. Het snelle optreden van Spanje was noodzakelijk. Het Schengengebied lijkt met deze inzet niet geschonden.

De situatie in Ceuta benadrukt opnieuw dat het beschermen en handhaven van de buitengrens van Europa van groot belang is. Nederland blijft daarom ook steun toezeggen aan lidstaten die hulp nodig hebben om hun buitengrenzen te versterken. De EU moet in onderlinge solidariteit blijven investeren in het versterken van de buitengrenzen, het tegengaan van irreguliere migratie en de terugkeer van vertrekplichtige migranten. Effectief buitengrensbeheer, inclusief screening, door de volledige en consequente implementatie van de Schengengrenscode. Om irreguliere migratie richting de EU minder aantrekkelijk te maken en weerbaar te zijn als EU, is het verder noodzakelijk dat er een sterk EU-intern asiel- en migratiesysteem staat en dat de EU effectief samenwerkt met landen buiten de EU. Het kabinet onderstreept daarom het belang van de volledige implementatie van het Asiel- en Migratiepact en de terugkeerverordening (zodra deze van kracht wordt), en het versterken en bestendigen van partnerschappen met landen buiten de EU. De langetermijnvisie van het kabinet is dat asielaanvragen buiten Europa kunnen worden ingediend en afgehandeld. Het kabinet zet zich daarom doorlopend in voor het verder brengen en operationaliseren van innovatieve oplossingen waaronder de terugkeerhub. Hiervoor heeft het kabinet ook tijdens de informele JBZ-Raad gepleit.

De leden van de BBB-fractie vragen welke concrete gevolgen de Minister voorziet van het EU Asiel- en Migratiepact voor de Nederlandse asielketen en gemeenten naar aanleiding van de Ceuta-crisis, mede gezien de mogelijkheid tot verhoogde solidariteitsbijdragen of relocatie.

Antwoord

Het overgrote deel van de irreguliere migranten is weer teruggekeerd naar Marokko. Het kabinet heeft duidelijk gemaakt, onder andere tijdens de informele JBZ-Raad van 4 augustus, dat Spanje alles op alles blijft zetten om ook de nog niet teruggekeerde irreguliere migranten terug te laten keren naar Marokko en de buitengrens verder te versterken zodat er geen aanzuigende

werking ontstaat voor anderen die ook irregulier naar Spanje willen komen.

Mochten er in Nederland asielzoekers worden aangetroffen die zijn aangekomen in Ceuta, worden deze personen overgedragen aan Spanje conform de afspraken in de Asiel en Migratiebeheer Verordening (AMbV), zodat Nederland geen extra druk op het asielstelsel krijgt door de situatie in Ceuta. De ervaring van de afgelopen jaren is dat Spanje dergelijke overdrachten altijd in lijn met de AMbV uitvoert.

Binnen het solidariteitsmechanisme wordt vastgesteld welke lidstaten solidariteit ontvangen op basis van diverse factoren, waaronder de bevolkingsomvang, het BBP en het aantal irreguliere aankomsten van asielzoekers en asielprocedures in de afgelopen vijf jaar. Gezien de omvangrijke berekening en doordat het overgrote deel van de irreguliere migranten is teruggekeerd naar Marokko, is het niet de verwachting dat dit een grote rol zal spelen in het solidariteitsmechanisme. Daarnaast is de verdeling van de solidariteitsbijdrage vervolgens aan de Europese Commissie. Het kabinet kan daar geen berekening van maken.

Is de Minister bereid om, in lijn met de heldere positie van Italië en andere lidstaten, te pleiten voor maximale nationale soevereiniteit en afwijzing van verplichte opname, en tegelijkertijd met alle macht in te zetten op een versnelde uitvoering van return hubs, uitzetcentra en asielprocedures in veilige derde landen buiten de EU – precies de onderdelen die BBB in het Europees Parlement actief heeft ondersteund en aangescherpt?

Antwoord

Het kabinet heeft er tijdens de informele JBZ-Raad op ingezet dat buitengrenzen versterkt worden en terugkeer bevorderd wordt, o.a. met het oog op het tegengaan van secundaire migratie. Daarnaast heeft Nederland aandacht gevraagd voor de verdere ontwikkeling van innovatieve oplossingen, waaronder terugkeerhubs en veilig derde land concept als een essentieel onderdeel van het Europees asiel- en migratiebeleid.

De leden van de BBB-fractie vragen of Nederland bereid is de oprichting van fysieke barrières langs de Europese buitengrenzen van de EU actief te bepleiten en de lidstaten aan de buitengrenzen hiertoe te bewegen en hierbij te ondersteunen.

Antwoord

Het kabinet zet zich in voor de verdere versterking van het buitengrensbeheer onder andere door het aanpakken van tekortkomingen ten aanzien van de toepassing en naleving van het Schengen*acquis*. Het kabinet steunt dan ook het vijfpuntenplan van de Commissie om de buitengrenzen verder te versterken, samenwerking met partnerlanden uit te breiden, alsook early *warning signals*, smokkel aan te pakken en terugkeer te verbeteren.

Inbreng van de leden van de ChristenUnie-fractie

De leden van de ChristenUnie-fractie steunen de lijn van het kabinet dat de Europese buitengrenzen moeten worden versterkt en dat verdere implementatie van het Asiel- en Migratiepact noodzakelijk is. Tegelijkertijd

moet alles op alles worden gezet om mensensmokkel, levensgevaarlijke irreguliere overtochten en de schrijnende situaties waarin mensen, soms zelfs met dodelijke afloop, terechtkomen, te voorkomen. Vanuit die balans tussen effectief grensbeheer en bescherming van de menselijke waardigheid vragen deze leden de Minister om tijdens de informele JBZ-Raad nadrukkelijk aandacht te vragen voor de volgende twee punten.

1. Voorkomen van nieuwe tragedies

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Minister in de JBZ-Raad aandacht te vragen voor het voorkomen van mensensmokkel en levensgevaarlijke irreguliere overtochten. Daarbij achten zij het van belang dat Spanje, Marokko, Frontex en de Europese Commissie niet alleen inzetten op grensbewaking en terugkeer, maar ook op het voorkomen dat kwetsbare mensen, waaronder minderjarigen, in de handen van mensensmokkelaars terechtkomen of hun leven riskeren. Kan de Minister aangeven op welke wijze hij dit punt tijdens de JBZ-Raad zal inbrengen?

Antwoord

Het kabinet veroordeelt misbruik van kwetsbare personen, waaronder minderjarigen, door mensensmokkelaars. Het kabinet heeft in de informele JBZ-Raad aangedrongen op het onderzoeken van de precieze oorzaken van dit incident, waaronder de mogelijke rol van mensensmokkelaars en sociale media. Het kabinet blijft hierop aandringen en verzoekt de Europese Commissie en de agentschappen te rapporteren in de gebruikelijke gremia; in het bijzonder voor de JBZ-Raad van 1 oktober en Europese Raad van 15–16 oktober aanstaande. Daarnaast verwelkomt het kabinet de versterkte EU-aanpak van mensensmokkelnetwerken, waaronder door het recent gepubliceerde sanctieregime en het nieuwe mensensmokkelcentrum bij Europol. Daarnaast is het de ambitie van het kabinet om het wrede verdienmodel van mensensmokkelaars te doorbreken en migratiebewegingen naar Europa terug te brengen. Het langetermijndoel is dat uiteindelijk asielaanvragen buiten de EU aangevraagd en behandeld kunnen worden. In dit kader heeft het kabinet op de informele JBZ-Raad ook opgeroepen tot het versterken van de Europese inzet ten aanzien van de doorontwikkeling van innovatieve oplossingen.

2. Europese verantwoordelijkheid en evaluatie

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen de Minister in de JBZ-Raad te pleiten voor een grondige Europese evaluatie van de gebeurtenissen in Ceuta. Een dergelijke evaluatie kan bijdragen aan beter inzicht in de oorzaken van deze situatie en aan lessen om herhaling in de toekomst te voorkomen. Is de Minister bereid hiervoor in de JBZ-Raad aandacht te vragen en zich in te zetten voor een gezamenlijke Europese evaluatie?

Antwoord

Ja, dat heeft Nederland tijdens de informele JBZ-Raad op 4 februari gedaan.